

گفت و گو با مینا اکبری؛ کارگردان فیلم «میدان جوانان (سابق)» حرف فیلم این است؛ روزنامه نگاران قربانی سیاست شدند

گروه سینما

مینا اکبری که به اذعان خود ۲۳ سال سابقه روزنامه نگاری دارد در «میدان جوانان (سابق)» مصایب روزنامه نگاری، سختی های کار ژورنالیستی در ایران را تا حدودی در قالب مستند به تصویر کشیده و این فیلم -مستند در گروه اکران هنر و تجربه در حال نمایش است. او در ابتدا درباره این که چطور شد که این لزوم را حس کرده که درباره مصایب و مشکلات روزنامه نگاران فیلمی در قالب مستند بسازد به خبرنگار ماهنامه «صبا» گفت: یکی از اصلی ترین دلایل ساخت این فیلم دقیقاً همین سوال است و فیلم «میدان جوانان (سابق)» برای همین ساخته شده؛ پاسخ به این سوال که چرا روزنامه نگاری و کار مطبوعاتی را رها کردم. اکبری معتقد است که با این فیلم مستند، برای او فیلمسازی تمام نشده اما رها کردن روزنامه نگاری را برای فشارها و مشقت های تحمیلی جدی می داند.

در ساخت این فیلم بسیار کمک کرد و به نظر می آید اگر تجربه ۲۲ سال روزنامه نگاری نبود امکان نداشت که بتوانم این فیلم را به این صورت که ساخته شده جلو ببرم و قطعاً ساختار، شکل و نگاه آن با چیزی که الان ساخته شده متفاوت بود. درباره موضوع این گفت و گو که جهان سینما و جهان مطبوعات چقدر شبیه هم هستند از مینا اکبری سازنده این فیلم پرسیدیم که او نزدیکی این دو جهان را بسیار زیاد و دارای نقاط مشترک فراوان دانست و در این باره عنوان کرد: اگر بخواهم در مورد سینمایی که خودم کار کردم یعنی سینمای مستند صحبت کنم نقاط مشترک زیاد دارند. به هر حال مدیوم سینما با مدیوم رسانه فرق دارد. در رسانه مدیوم، کلمه و توصیف است و در فیلم مدیوم، دوربین و میزانشن است. در روزنامه نگاری کار سخت تر است چون تصویری وجود ندارد و تمام اتفاقاتی که می خواهیم بگوییم را باید با کلمه توصیف کنیم در نتیجه چون صدا و تصویری وجود ندارد کار سخت تر است.

مینا اکبری ادامه داد: در سینما تصویر و صدا وجود دارد ولی بستر و گونه که ژانر را تشکیل می دهد هم وجود دارد که باعث می شود قالب را زیباتر کند. البته نباید این موضوع هم یادمان برود که ممکن است همین چیزها در سینما دست کارگردان را ببندد و بعضی اوقات هم دست او را باز بگذارد و اجازه دهد که کار درست تر انجام شود.

باید جلوی اعتیاد به دنیای ژورنالیستی را بگیرم

اکبری که با اولین مستند بلندش توانسته مخاطبان زیادی را به سینما بکشاند تا این بار یک روزنامه نگار برایشان روایت کند در ادامه می گوید: من در این مقطع از زندگی ام که به نوعی میان سالی محسوب می شود به کشف دنیای جدیدی رفته ام که بر خلاف مطبوعات فعلی برایم چالش برانگیز است. قطعاً همیشه روزنامه نگار باقی خواهیم ماند چون به خوبی آگاهیم که بخشی از دید من به جهان از زاویه دید ژورنالیست شکل گرفته و نمی توانم و نمی خواهم بین آن ها فاصله گذاری عمیقی ایجاد کنم ولی در عین حال تلاش می کنم که هر کدام وجه مستقل خود را در کارهایم حفظ کنند و اعتیاد به ژورنالیستی باعث نشود جهان روایتی در مستندسازی به حاشیه برود.

یکی از اتفاق هایی که در سینما و در عرصه پیوند بین رسانه و تولید افتاده این است که روزنامه نگاران زیادی می بینیم که وارد فضای کارگردانی و تولید شدند اما از طیف منتقدان این ورودی بسته تر است و به نظر می رسد جسارت فیلمسازی در این قشر کمتر بروز پیدا می کند. نکته ای که نظر اکبری با

سال ها تجربه روزنامه نگاری را درباره آن پرسیدیم و او در پاسخ گفت: منتقدان ورود نکردند یا موفق نبودند؟ چرا؟ در مورد این قضیه نمی توان دقیق صحبت کرد البته برای موفق بودن یا نبودن باید ببینیم ما چه معیارهایی برای انتخاب اثر داریم. آیا به نظر شما من آدم موفق هستم چون «میدان جوانان (سابق)» را ساختم؟ برای این انتخاب معیار شما چه چیز است؟ آیا صرفاً این است که تماشاگر زیادی یک فیلم را ببینند یا اثرگذاری آن فیلم چقدر است؟ موفقیت از ریشه وفق می آید یعنی فرد بتواند خودش را با شرایط وفق بدهد. اگر صرف به معنای وفق دادن باشد فرد می تواند خودش را وفق دهد و می توانیم بگوییم آدم موفق است.

او ادامه داد: ممکن است روزنامه نگاری سال های سال با سینماگران در ارتباط باشد و باهم در تعامل باشند اما دلیلی نمی شود که بتوانیم بگوییم فرد می تواند در این عرصه فعالیتی داشته باشد. من اگر در این عرصه آمدم و شروع به فعالیت کردم به این دلیل بود که در مدیومی که بودم احساس می کردم اثرگذاری لازم را نداشت و حرفی هم اگر دارم باید در مدیوم دیگری بزنم. نمی توان گفت هر چه فرد روابط زیادی در حیطه کار داشته باشد می تواند موفق عمل کند. من ۱۵ سال پیش هم همین روابط را داشتم که الان دارم اما مدیوم کاری ام روزنامه بود.

فیلم من بر آورد مالی سنگینی نداشت

مینا اکبری درباره موضوع جذب سرمایه گذار در سینمای مستند و این که چطور یک سرمایه گذار حاضر شده است برای یک مستند که در گروه هنر و تجربه اکران می شود سرمایه گذاری کند و نگران بازگشت سرمایه نباشد، می گوید: برخلاف تصور، این فیلم چندان بر آورد مالی سنگینی نداشت. طبعاً به خاطر موضوعی که انتخاب کرده بودم کمتر کسی ریسک سرمایه گذاری روی چنین فیلمی را می کرد. حتی به چند مدیر مطبوعاتی اصلاح طلب که کار سینما هم می کردند و ظاهراً دغدغه رسانه داشتند پیشنهاد تولید مشترک این فیلم را دادم اما آن ها گفتند در شرایط فعلی سرمایه گذاری روی این پروژه به صلاح من نیست. رسول اف تنها کسی بود که در آن سال ها (حدود چهار سال پیش) همه نوع پشت این فیلم بدون هیچ گونه دخالت مستقیمی ایستاد و ما توانستیم با شراکت هم و همکاری یک گروه حرفه ای فیلم را به پایان برسانیم.

او در ادامه می گوید: البته سرمایه گذاری در این فیلم به صورت مشترک بود و در اصل احسان رسول اف فیلمی تهیه کرده که من در آن سرمایه گذاری کرده ام.

از طرف دیگر موضوع مستند «میدان جوانان (سابق)» و این نکته که برای اولین بار در تاریخ سینمای ایران به این مقطع مهم تاریخی پرداخته می شود برای سرمایه گذار و تهیه کننده دغدغه مند و جسور، و سوسه بر انگیز است.

شاید هم تجربه ۲۲ سال کار مطبوعاتی من در زمینه موضوع فیلم این اطمینان را به سرمایه گذار می داد که با اثری جدی و مشفقانه روبه روست.